

РЕКОМЕНДАЦІЇ
за результатами проведення 28 квітня 2023 року
круглого столу «Виявлення корупційних ризиків
у діяльності МВС в умовах воєнного стану
та післявоєнного відновлення України»

28 квітня 2023 року на базі Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ спільно з Львівським університетом внутрішніх справ за ініціативи Управління запобігання корупції Міністерства внутрішніх справ України та на виконання Антикорупційної програми МВС України на 2023-2025 роки було проведено регіональний круглий стіл «Виявлення корупційних ризиків у діяльності МВС, шляхів запобігання та протидії корупції в умовах воєнного стану та у період післявоєнного відновлення України».

У заході взяли участь представники Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державної прикордонної служби, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Національної гвардії України, Головного сервісного центру МВС, закладів та установ, що належать до сфери управління МВС, Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, громадських та інших організацій.

В умовах сьогодення корупція загрожує національній безпеці і державності, обмежує конституційні права та свободи людини і громадянина, уповільнює проведення в державі соціально-економічних реформ, підриває довіру до влади, негативно впливає на міжнародний авторитет України, перешкоджає європейській інтеграції.

Таким чином, поряд з боротьбою проти військової агресії не менш актуальним пріоритетом для всіх органів державної влади сьогодні має стати боротьба з корупцією, що знайшло своє відображення в ухваленій Верховною Радою України 20 червня 2022 року Антикорупційній стратегії на 2021-2025 роки, яка визначає пріоритети післявоєнного курсу нашої держави, спрямованого на досягнення суттєвого прогресу в запобіганні та протидії корупції, а також забезпечення злагодженості й системності антикорупційної діяльності всіх органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

З огляду на вищезазначене, учасники круглого столу,
посилаючись на положення законів України «Про запобігання корупції», «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки»,
ураховуючи військову агресію російської федерації проти України,
усвідомлюючи необхідність обговорення шляхів вирішення актуальних питань реалізації державної антикорупційної політики як під час стримування збройної агресії, так і в мирний післявоєнний час,

зважаючи на встановлені тимчасові обмеження конституційних прав і свобод людини та громадянина, прав і законних інтересів юридичних осіб у зв'язку із запровадженням правового режиму воєнного стану,

зауважуючи, що ефективність перемоги у відсічі військовій агресії, отримання міжнародної військової та гуманітарної допомоги залежить, серед іншого, від антикорупційної політики,

РЕКОМЕНДУЮТЬ:

Національному агентству з питань запобігання корупції:

1. З метою мінімізації ризику завищення очікуваної вартості закупівель:
 - звернутися до Міністерства економіки України (Департамент сфери публічних закупівель та конкурентної політики) щодо необхідності використання замовниками формульного ціноутворення у договорах (передбачення у проекті договору ціни за допомогою формули) про закупівлю, зокрема, на газовому, продуктовому ринках та у сфері водопостачання (за аналогією відповідної формули при закупівлі електроенергії);
 - ініціювати внесення змін до статті 41 розділу VIII *Закону України «Про публічні закупівлі»* в частині застосування формульного ціноутворення у договорах про закупівлю на газовому, продуктовому ринках та у сфері водопостачання.

2. Опрацювати пропозиції щодо внесення змін і доповнень до:

Кримінального кодексу України:

- доповнити перелік корупційних кримінальних правопорушень статтями Кримінального кодексу України, які передбачають діяння, де службова особа є спеціальним суб'єктом простого чи кваліфікованого складу, якщо їх вчинено з використанням свого службового становища і з метою одержання неправомірної вигоди для себе чи третіх осіб.

З огляду на це редакцію примітки до статті 45 Кримінального кодексу України вважаємо за доцільне викласти в наступній редакції:

«Примітка. Корупційними кримінальними правопорушеннями відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, що містять ознаки корупції, за які передбачена відповідальність статтями 160, 354, 364, 364-1, 365-2, 368, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 369-3 Кримінального кодексу України.

Кримінальними правопорушеннями, пов'язаними з корупцією, відповідно до цього Кодексу вважаються кримінальні правопорушення, що не містять ознак корупції, але вчинені шляхом зловживання службовим становищем або порушують встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження і передбачені статтями 146-1, 149, 157, 158, 158-3, 159, 171, 173, 176, 177, 189, 191, 201, 201-1, 201-2, 205-1, 206, 206-2, 211, 212, 212-1, 240, 240-1, 255, 256, 262, 303, 308, 312, 313, 320, 321-1, 332, 332-1, 343, 344, 357, 366-2, 366-3, 370, 376, 376-1, 410, 447 КК України».

- у Кримінальному кодексі України діяння «прохання надати неправомірну вигоду» визначено, в одних випадках, формою активного підкупу (ч. 1 ст.ст. 368-3, 368-4, 369 Кримінального кодексу України, а в інших випадках формою пасивного

підкупу (ч.1 ст. 368 Кримінального кодексу України). Разом з цим, прохання надати неправомірну вигоду не може характеризувати поведінку того, хто підкупує службових осіб. Таке діяння може бути лише формою пасивного підкупу.

У зв'язку з тим, що, станом на сьогодні, відсутня кримінальна відповідальність за висловлення згоди на прохання надати неправомірну вигоду, діяння «прохання надати неправомірну вигоду» є проявом надмірної криміналізації. Відповідальність за таке діяння слід виключити з відповідних статей Кримінального кодексу України.

Кодексу України про адміністративні правопорушення:

- у зв'язку з запровадженням в Україні воєнного стану та перебуванням великої кількості громадян України за межами держави, є проблема з розглядом справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, без участі особи, яку притягають до адміністративної відповідальності (такі справи розглядаються лише за участю такої особи).

З метою дотримання строків розгляду справ про адміністративні правопорушення та забезпечення процесуальних прав осіб, яких притягають до адміністративної відповідальності, статтю 268 Кодексу України про адміністративні правопорушення слід доповнити положенням про можливість дистанційної участі особи у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, в режимі відеоконференції, за клопотанням такої особи.

Національному агентству з питань запобігання корупції, Міністерству внутрішніх справ України:

- опрацювати пропозиції щодо внесення змін і доповнень до *Закону України «Про запобігання корупції»:*

15 березня 2022 року внесені зміни до статті 17 Закону України «Про Національну поліцію». Відповідно до цих змін, поліцейським є громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу в поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції (у попередній редакції цієї статті, поліцейський – це громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах в поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції).

Відповідно до підпункту «з» пункту 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, є, у тому числі, поліцейські.

Курсанти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, враховуючи зміни до Закону України «Про Національну поліцію» від 15 березня 2022 року, є поліцейськими (у попередній редакції для цього була обов'язкова умова – перебування на відповідних посадах в поліції).

Вважаємо за необхідне внести зміни до підпункту «з» пункту 1 статті 3 Закону України «Про запобігання корупції» та викласти його в такій редакції:

«з) поліцейські, крім курсантів вищих навчальних закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання»

(за аналогією з курсантами вищих військових навчальних закладів).

Закладам вищої освіти зі специфічними умовами навчання:

- продовжити фундаментальні й прикладні наукові дослідження з проблем запобігання та протидії корупції, актуальних питань антикорупційного законодавства, захисту викривачів і членів їхніх сімей, поширення корупційної злочинності в Україні, налагодження ефективної співпраці з громадянським суспільством щодо реалізації антикорупційної політики держави з подальшим упровадженням напрацювань у законотворчість, правозастосовну практику й освітній процес;

- продовжити наукові дослідження з проблематики протидії та запобігання корупції, налагодження ефективної співпраці з громадянським суспільством щодо реалізації державної антикорупційної політики;

- продовжити заходи щодо співпраці з Консультативною місією Європейського Союзу стосовно вдосконалення антикорупційного законодавства в частині запровадження міжнародних стандартів доброчесності для публічних службовців органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

- продовжити заходи щодо співпраці з Програмою НАТО з виховання доброчесності (VI) щодо впровадження принципів доброчесності в науковий та освітній процеси.

**Учасники засідання
круглого столу**